

Vi maa nu ta sagen i vor egen haand

Taler

Carl Christian Berner

Dato

23 mai 1905

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Odelstingets beslutning til lov om norsk konsulatvesen

- 1 De udtalelser, som nu er fremkommet fra hr. Thorne, foranlediger ikke noget udførligere svar fra min side, men et par bemærkninger finder jeg dog at burde
gjøre. En hel del af de almindelige betragtninger angaaende unionsforholdet,
som hr. Thorne gjorde gjældende, kan vi vist alle være enige i; men naar hr.
5 Thornes udtalelser tydelig pegte i den retning, at han mente, her burde været
slaaet ind paa en anden vei end den, som specialkomiteen nu enstemmig har
anbefalet - paa den vei, som paa et tidligere trin var antydet af to af
specialkomiteens medlemmer - saa vil jeg sige, at efter udfaldet, ikke blot af de
mange forhandlinger, man i aarenes løb har havt, men særlig efter udfaldet af de
10 sidste forhandlinger, synes jeg ikke, man havde nogen opfordring til at forsøge
yderligere paa den vei under de nærværende forhold.

- En af grundene, som ogsaa udviklet i komiteens indstilling, for, at man forsøgte
konsulatsagen løst for sig, var jo netop det mislykkede resultat af de tidligere
15 forhandlinger angaaende ordningen af unionsforholdet over et større felt; og
omstændighedernes magt, udviklingens gang i vort land havde jo naturligen ført
til, at der laa større og større magt paa at faa vort eget konsulatvæsen, vore egne
konsuler, styret og ledet af norsk myndighed her hjemme, til varetagelse fuldt ud
af norske interesser, uden at være bundet af noget fællesskab med den anden
20 part i foreningen. Hr. Thorne udtalte en beklagelse over, at man havde reist
dette spørgsmaal. Jeg mener, det var en naturlig følge af udviklingens gang, og jeg
tror nok, at det nu indrømmes, om ikke enstemmig i vort land, saa dog med en
ganske overvældende samstemmighed, at oprettelsen og gennemførelsen af eget
norsk konsulatvæsen har sin overordentlig store betydning baade i national og i
25 praktisk-økonomisk henseende. Dette med hensyn paa, at denne sag blev reist.

Det var visselig, som hr. Thorne berørte, den almindelige forventning, at de

indledede forhandlinger om løsningen af denne sag, paa et for Norge

30 akceptabelt grundlag, som endelig var budt fra svensk side, at de skulde føre til et positivt resultat. Vi er blevet sørgelig skuffet i den henseende; men netop fordi, at slaget har rammet os paa et punkt, hvor vi efter alles erkjendelse, hvad hr. Thorne selv indrømmede, har den ubetingede ret, faar vi ogsaa tage kampen op paa det punkt, hvor vi er blevet angrebet. Derfor er det med fuld føie, at
35 specialkomiteen har udtalt: de norske statsmyndigheder faar nu tage sagen i sin egen haand, hvortil de har den fulde ret. Dette tror jeg skal vise sig at være den sande sammenhæng, naar man vil fæste øiet paa hovedpunkterne og ikke lade sig forvirre af smaahensyn.

40 Hr. Thorne akcentuerede sterkt i sin tale, at der trænges fred mellem det norske og det svenske folk, det gjælder for dem begge i fællesskab at verne om sin frihed og selvstændighed. Ja, det har været og det er almindelig erkjendt her i Norge. Men sagen er, at forat det fornødne tillidsforhold kan opstaa mellem folkene, saaledes at de staar der fuldt beredt til fælles vern om begges frihed og
45 selvstændighed, saa maa fra den ene saavel som fra den anden part i foreningen anerkjendelsen foreligge klart og greit af begges fuldkomne ligestillethed og deres uafhængighed i alle anliggender, som ikke udtrykkelig er rigsaktsbundne. Men det er denne anerkjendelse fra svensk side, som desværre har manglet. Derom bærer unionens historie tilstrækkeligt vidnesbyrd. Det er derfor ikke vor
50 skyld, at dette tillidsforhold ikke er kommet i stand.

Vil vi nu for alvor hævde det norske folks ret som et frit og selvstændigt - det vil sige som et suverænt - folk, da har vi intet andet at gjøre end ved de midler, som vor forfatning hjemler os, at søge konsulatsagen gennemført. Det er dette, som
55 specialkomiteens indstilling har taget sigte paa, og det er dette, som har vundet tilslutning fra alle dele af vort land. Hermed anbefaler jeg specialkomiteens indstilling og odelstingets beslutning til bifald ogsaa af lagtinget.

[*]

60 Ogsaa jeg heftede mig ved udtrykket "eventyrpolitik", som hr. Thorne brugte, og som statsministeren gav ham anledning til nærmere at forklare. Efter den forklaring, som er afgivet, skulde der altsaa ved udtrykket ikke være taget sigte paa den politik, som har været ført og for tiden føres hos os, og forsaavidt er det
65 jo godt og vel.

Men jeg vil faa lov til at sige et par ord angaaende en ytring, som var noget beslegtet med hr. Thornes - en ytring, som faldt fra hr. Brandt. Han fremholdt i sin tale meget sterkt, at det var af den høieste betydning og særlig for fredsvenner - altsaa, maatte jeg forstaa, ogsaa for det norske storting, som jo ved mere end en leilighed har vist sin levende interesse for gennemførelsen af fred og voldgift - det var af den største betydning for dem, at enhver tvist søgtes løst saa lempeligt som muligt. Jeg har en frygt for, at ogsaa en saadan bemærkning paa et vist hold kan blive udnyttet ligeoverfor den politik, som nu agtes ført fra det norske stortings side. Jeg vil derfor tillade mig at udtale, at naar man vil se paa konsulatsagens historie fra begyndelsen af 90-aarene og til den dag idag, saa maa enhver upartisk mand indrømme, at man fra norsk side gennemgaende har optraadt saaledes, at det deraf fremgaar, at man har gjort sit yderste for at faa tvisten løst saa "lempelig som mulig". Naar vi nu er kommet i den stilling, at vi for landets interessers og værdigheds skyld maa tage sagen i vor egen haand, da skyldes dette, at man fra den anden side ikke har vist den hensynsfuldhed og den lempe, som der med rette kunde gjøres regning paa.

Kilde

Stortingstidende 1904/1905: Forhandlinger i Lagtinget, s. 133 og 140

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-maa-nu-ta-sagen-i-vor-egen-haand>